

Taller de projectes

Postgrau d'Ordenació Territorial i Arquitectura de Muntanya
Territoris per habitar i nous paisatges de muntanya

Patrimonis obsolets de muntanya i
desenvolupament local: *Projectes per a
l'habitabilitat de Xerrallo*

Xerrallo (Sarrocà de Bellera)
del 7 al 12 de juliol de 2008

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya
Delegació de Lleida
Delegació del Pirineu

mOntanyanes
ESTRATÈGIES ALTERNATIVES PER A LA DINAMITZACIÓ LOCAL

Fundació **UPC**

Fundació
Territori i Paisatge
CASA CATALUNYA

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques

Xerallo

A mig camí entre La Pobla de Segur i el Pont de Suert, es troben les instal·lacions i habitatges de l'antiga fàbrica 'Fàbrica de Cemento Pirineo'. Aquesta fàbrica fou bastida per fabricar ciment per a les obres de ENHER en les comarques pirinenques i sobretot per al territori del Pallars Jussà. Constitueix un dels testimonis del patrimoni industrial que enllaça amb el procés de l'electrificació a partir de l'indústria hidroelèctrica a Catalunya i Espanya. Projectada i construïda per l'enginyer Victoriano Muñoz Oms, per cobrir el vast programa d'obres de l'empresa ENHER en l'Alta i baixa Ribagorça, a la Conca del Cinca i a les Terres de l'Ebre.

La fàbrica es va tancar al 1973 i restà en una situació d'obsolescència i progressiu deteriorament fins que foren ocupats de nou els habitatges per part de treballadors de l'empresa i d'altres famílies que compraren els títols de propietat de les mateixes. El conjunt, avui, encara consta de la fàbrica i llurs espais, i els habitatges, que actualment s'han anat convertint en una 'zona residencial' temporalment usada, i amb puntes en els períodes de vacances.

El taller pretén repensar les formes d'ús del territori de muntanya, prenent com a cas d'estudi de Xerallo, per tal d'explorar en propostes de projecte urbanístic, arquitectònic i de gestió del destí de bona part dels patrimonis construïts obsolets de muntanya. Front a una proliferació de noves ocupacions lesives per la qualitat ambiental del territori, la reutilització i rehabilitació dels patrimonis existents i infrautilitzats ha d'esdevenir una de les línies d'acció de les polítiques per incentivar l'habitabilitat a muntanya sense interferir impactant en els equilibris fràgils dels territoris muntanyencs.

El taller vol ser un treball fet des de visions pluridisciplinars que aportin llurs coneixements, sensibilitats i propostes estratègiques, projectuals i de gestió. Què fer per millorar la realitat urbanística? Quines noves arquitectures? Com han de ser les obres d'urbanització? Quins sistemes de gestió del sòl? Quines formes de gestió dels habitatges? Quins programes de gestió ambiental i paisatgística? Quines relacions entre el conjunt del Xerallo i altres enclaus patrimonials i/o turístics?

Taller: mètode, passos i cronograma

En el taller es desenvoluparan quatre passos successius. Cada pas suposarà un esglaió de la forma de pensar el 'projecte' des d'un bon anàlisi del lloc fins a la materialització de propostes que tenen una traducció física sobre l'espai.

En els dos primers dies de Taller comptarem amb els anàlisis fets pels participants, contrastats amb aportacions de professionals i persones convidades per conèixer i entendre més bé el lloc, així com per confrontar-lo amb altres situacions similars o anàlogues que ens puguin servir de referència.

Professors del taller

Manel Castellnou, Margarida Costa, Prudenci Espanyol, Toni Gironès, Carles Llop, Eugènia Rodríguez, Albert Ibáñez i Jaume Farreny.

Professors convidats

Arcadi Castillo, Ramon Maria Pujg, Susanna Castells, Joan Tort, Miquel Domingo, Ignasi Aldomà, Cristian Cirici i Ramon Mota.

Direcció

Carles Llop, Director del postgrau

Ricard Lobo, Sots-director del postgrau

Vanessa Freixa, Coordinadora Tècnica del Postgrau (mOntanyanes)

Dilluns dia 7 de juliol 2008

10 hores. Trobada de tots els assistents a la entrada de la fàbrica de Xerallo

10 a 13.30 hores. Visita interpretativa a Xerallo i treball de recerca amb els grups de treball

Benvinguda a càrrec del Sr. Josep Tarrats, propietari de la fàbrica de Xerallo.
Explicació de la setmana de projecte a càrrec de Carles Llop, director del postgrau.
Creació dels grups de treball i exploració de la fàbrica per recopilar informació per al treball.

13.30 a 15.30 hores. Dinar

15.30 a 20.30 hores. Taller A. Claus i lectures del territori i del lloc.

- 15.30 a 16. *Breu introducció històrica de Xerallo i del municipi.* A càrrec de Marta Moyes, alcaldessa de Sa Roca de Bellera.
- 16 a 16.30. *El territori.* Arcadi Castillo
- 16.30 a 17. *Les arquitectures.* Ramon Maria Puig
- 17 a 17.30. *El projecte de vivendes al Xerallo.* Ramon Mota
- 17.30 a 18. *Descans*
- 18 a 18.30. *Estatges i formes d'ocupació a la muntanya.* Ignasi Aldomà
- 18.30 a 19. *El urbanisme.* Miquel Domingo
- 19 a 19.30. *La gent.* Susanna Castells
- 19.30 a 20. *Conclusions finals.* Amb la participació de Cristian Cirici

Dimarts dia 8 de juliol 2008

Les classes es realitzaran al Centre d'Art i Natura de Farrera, Pallars Sobirà.

Avaluació de les possibilitats programàtiques de reutilització.
Demandes i plantejaments.

9 a 14 hores. Taller: B. Claus i suggeriments pel projecte del lloc.

- 9 a 9.30. *Identificar i representar per projectar.* Manel Castellnou
- 9.30 a 10. *Territoris, fragilitat i capacitat.* Carles Llop
- 10 a 10.30. *L'espai públic.* Prudenci Espanyol
- 10.30 a 11. *Gerohabitació, cohabitació, emancipació.* Txatxo Sabater
- 11 a 11.30. *Descans*
- 11.30 a 12. *Aproximació a l'arquitectura i al paisatge.* Margarida Costa
- 12 a 12.30. *Materials i estratègies des de la singularitat del lloc.* Toni Gironès
- 12.30 a 13. *Habitabilitat i tipologies.* Eugènia Rodríguez
- 13 a 13.30. *Jaume Farreny*
- 13.30 a 14. *Conclusions*

14 a 16 hores. *Dinar*

16 a 20.30. *Treball en grup*

Dimecres dia 9 de juliol 2008

Les classes es realitzaran al Centre d'Art i Natura de Farrera, Pallars Sobirà.

Estratègies de projecte
Programa funcional i programa arquitectònic.
Dispositius d'ordenació del conjunt.

Propostes d'habitabilitat i de paisatge.

Horari: de 9.00 a 20.30.

11.00 a 11.30 descans

13.30 a 15.30 dinar

18.00 a 18.30 descans

Professors participants: Carles Llop, Manel Castellnou, Prudenci Espanyol, Jaume Farreny, Eugènia Rodríguez, Albert Ibáñez i Joan Tort (*Els altres Xerallo: una mirada diferent al Pirineu*).

Dijous dia 10 de juliol 2008

Les classes es realitzaran al Centre d'Art i Natura de Farrera, Pallars Sobirà.

Estratègies de projecte (seguiment del treball del dia abans).

Horari: el mateix que el dimecres

Professors participants: Carles Llop, Manel Castellnou, Prudenci Espanyol, Jaume Farreny, Albert Ibáñez i Eugènia Rodríguez.

Divendres dia 11 de juliol 2008

Les classes es realitzaran al Centre d'Art i Natura de Farrera. Pallars Sobirà.

Estratègies de projecte. (seguiment del treball del dia abans).

Sistemes de gestió del projecte.

Programació; Planejament; Projecte d'arquitectura i paisatge; Projectes tècnics d'urbanització; Projectes d'infraestructura.

Gestió de les propostes i processos.

Horari: el mateix que el dimecres

Professors participants: Carles Llop, Manel Castellnou, Prudenci Espanyol, Jaume Farreny, Albert Ibáñez i Eugènia Rodríguez.

Dissabte dia 12 de juliol

La presentació es farà a l'Ajuntament de Sa Roca de Bellera

Presentació de resultats i avaluació de les propostes.

Horari: 10 a 14 hores. A les 14 hores dinar de cloenda.

Professors participants: Carles Llop, Manel Castellnou, Prudenci Espanyol, Jaume Farreny, Eugènia Rodríguez i Ramon Ma Puig.

Convidats: Marta Moyes, Arcadi Castillo, Josep Ma Bàguena, Montserrat Giné, Ricard Lobo, Jordi Sargatal, Àngel Vidal i Xavier Manuel.